



13.12.2021

Asia/34

§ 942

HAM Helsingin taidemuseosäätiön perustaminen

HEL 2021-012568 T 00 00 00

Päätös

Kaupunginhallitus hyväksyi HAM Helsingin taidemuseosäätiö sr:n perustamisen liitteinä 1 ja 2 olevien perustamisasiakirjojen mukaisesti. Kaupunginhallitus valtuuttaa kaupunginlakimiehen allekirjoittamaan säätiön perustamiskirjan ja tekemään siihen ja säätiön sääntöihin tarvittaessa vähäisiä muutoksia.

Samalla kaupunginhallitus osoittaa talousarvion kohdasta 1 30 01 (Kaupunginhallituksen käyttövarat) 100 000 euron määrärahan kaupunginkanslian talous- ja suunnitteluosaston käyttöön säätiön perustamiseksi varten ja 50 000 euron määrärahan kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan käyttöön säätiöimisen valmistelua varten.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HAM Helsingin taidemuseosäätiön säännöt
- 2 Säätiön perustamiskirja (HAM)
- 3 Talous- ja rahoitussuunnitelma 2022-2025
- 4 HAM Helsingin taidemuseon toimintasuunnitelma 2022-2025
- 5 HAM Helsingin taidemuseosäätiön toimintasuunnitelma 2022-2025

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

HAM Helsingin taidemuseon säätiöimisen valmistelu

Helsingin taidemuseon säätiöimistä koskeva valmistelu sai alkunsa syksyllä 2018, kun pormestari nimitti selvityshenkilön taidemuseon tulevaisuuden organisaatiomallin, tehtävän ja sijainnin selvittämistä var-



ten. HAM on tällä hetkellä osa kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan kulttuuripalvelukokonaisuutta. Selvityksen tavoitteena oli kirkastaa taidemuseon näyttelytoiminnan, Helsinki Biennaalin ja julkisen taiteen koelman roolia helsinkiläisessä taiteen ja kulttuurin kentässä sekä suhteessa kansainväliseen kenttään. Selvitystyötä ohjaamaan asetettiin ohjausryhmä.

Selvitys valmistui syksyllä 2019 ja ohjausryhmä esitti valmistelun jatkamista sen pohjalta. Organisaatiomallia, vaihtoehtoista sijaintipaikkaa ja HAMin tehtäviä selvittämään asetettiin erilliset työryhmät. Organisaatiomalliin keskittynyt työryhmä tutki tärkeimpinä vaihtoehtoina HAMin organisoimista joko säätiö- tai muuhun yhteisömuotoon tai nykyistä itsenäisempänä osana kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaa. Työryhmä raportoi pormestarin johdolla toimivalle suurhankkeiden koordinaatioryhmälle, joka kehotti jatkamaan valmistelua säätiöimisen osalta. Sijaintia koskevaa selvitystä jatketaan erikseen.

Keväällä 2021 suurhankkeiden koordinaatioryhmä päätti, että säätiöimisehdotus valmistellaan päätöksentekoon syksyllä 2021. Asiaa käsiteltiin myös kaupungin johtoryhmässä. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on 30.11.2021 § 196 esittänyt säätiön perustamista kaupunginhallitukselle.

Säätiöimisen kaksivaiheinen päätöksenteko

HAMin säätiöiminen valmistellaan kaksivaiheisesti. Nyt päätettävänä olevassa ensimmäisessä vaiheessa perustetaan säätiö pienellä pääomalla. Säätiön puitteissa kaupunki tutkii tarkemmin mm. yksityisten kokoelmien ja kumppaneiden yhteistyömahdollisuudet, säätiöimisen vaikutukset arvonlisäveroihin ja valtionosuuksiin sekä mahdollisen osakeyhtiön perustamista osalle taidemuseon toimintaa. Lisäksi valmistellaan kaupungin ja säätiön välinen palvelusopimus, tarkempi organisaatiomalli, henkilöstösiirrot ja tukipalvelujen järjestäminen.

Kaupunginhallituksen päätöksen jälkeen konsernijaosto nimittää säätiön ensimmäisen hallituksen, jonka tehtävänä on varmistaa edellytykset museon toiminnalle säätiömuotoisena. Säätiölle osoitetaan asia mies ja selvitysten tekemisessä hyödynnetään ulkopuolisia asiantuntijoita ja konsultteja. Valmisteluvaiheelle voidaan tarvittaessa asettaa myös ohjausryhmä.

Toisessa vaiheessa keväällä 2022 kaupunginvaltuuston päätettäväksi esitetään liikkeenluovutusta nyt perustettavaan säätiöön. Tämä sisältää päätökset mm. palvelusopimuksesta, henkilöstö- ja omaisuussiirroista ja tukipalveluista sekä näiden mahdollisista vaikutuksista kulttuurin ja vapaa-ajan toimialaan, säätiön talousmallista ja kaupungin avustusohjelmasta sekä säätiön ja mahdollisen osakeyhtiön suhteesta. Mikäli val-



tuusto ei keväällä tee asiassa myönteistä päätöstä, nyt perustettava säätiö voidaan purkaa.

Kaksivaiheisen etenemistavan etuna on, että yllä mainitut valmistelut voidaan tehdä säätiön toimesta mm. suhteessa yksityisiin kokoelmiin ja kumppaneihin. Menettely antaa aikaa käsitellä asiaa henkilöstön kanssa ja käydä siirtoneuvottelut valmistelun tietoja hyödyntäen ja maltillisessa aikataulussa. Säätiöimisen jatkovalmistelussa kuullaan henkilöstöä ja huolehditaan sen asemasta, kuten kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta on päätöksessään edellyttänyt.

Säätiöimisen henkilöstövaikutuksia koskeva yhteistoimintamenettely on käynnissä. Henkilökohtaisten yhteistoimintakeskustelujen jälkeen on tarkoitus pitää siirtoneuvottelut kaupunginkanslian johdolla.

Henkilöstön siirtymisessä noudatettaisiin liikkeenluovutuksen periaatetta eli henkilöstö siirtyisi ns. vanhoina työntekijöinä. Säätiön hallitus päättää säätiön noudattamasta työehtosopimuksesta. Konserniohjeen mukaisesti tytäryhteisön tulee hankkia kaupungin kanta ennen päätöksentekoa yhteisössä noudatettavan työehtosopimuksen valinnasta tai vaihtamisesta. Useimmat kaupungin tytäryhteisöt ovat Avaintan jäseniä. Henkilöstön edut tullaan käymään läpi siirtovalmistelun yhteydessä.

Asia etenee kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan henkilöstötoimikuntaan ja siitä edelleen kulttuuri- ja vapaa-aikalautakuntaan, kaupunginhallitukseen ja lopulta valtuuston päätettäväksi. Tavoitteena on, että HAMin toiminta ja henkilöstö siirtyvät uuteen organisaatioon vuoden 2023 alusta.

Perustelut HAM Helsingin taidemuseon säätiöimiselle

Selvityksessä on haettu organisaatiomuotoa, joka parhaiten tukisi nykyajan ja tulevaisuuden taidemuseotoimintaa ja varmistaisi HAMin tehokkaan toiminnan.

Säätiömalli parantaisi HAMin mahdollisuuksia tuottaa kaupunkilaisille nykyaikaisia ja kiinnostavia taidemuseopalveluja. Se vahvistaisi HAMia taidemuseona, jolla on kansainvälisesti merkittävä ja kiinnostava ohjelmisto ja mahdollisuus tavoittaa laajoja ja monimuotoisia yleisöjä. Malli tarjoaa mahdollisuuksia vahvistaa HAMin tunnettuutta ja lisätä omarahoitusta omaleimaisen markkinoinnin avulla.

Omien kokoelmien vahva ja monipuolinen käyttö myös kansainvälisesti parantaisi Helsingin kaupungin näkyvyyttä ja helsinkiläisen ja suomalaisen kuvataiteen kansainvälistä tunnettuutta. Museon asiantuntijuiden kautta vahvistettaisiin kuvataiteen vahvaa läsnäoloa kaupungissa. Tämä tarjoaisi uudenlaisia työtilaisuuksia myös ammattitaitelijoille.



Keskeisin etu, jonka säätiömalli taidemuseotoiminnalle tuo, on pitkäjänteinen ja ylivuotinen toiminnan ja talouden suunnittelu. Kansainvälistä näyttelytoimintaa tehdään usean vuoden aikajänteellä. Tulojen ja menojen ylivuotinen käsittely mahdollistaa suuriin kansainvälisiin näyttelyihin sitoutumisen jo vuosia aikaisemmin.

Taidenäyttelytoimintaan kuuluu, että toiminnassa otetaan hallittavissa olevia ja huolellisesti arvioituja sisällöllisiä ja taloudellisia riskejä. Taidemuseon tehtävä on tuoda esille sisältöjä, joita yleisö ei valmiiksi tunne. Taloudellisten onnistumisten tuloksena HAM voisi käyttää pääosan tuloksestaan oman toimintansa kehittämiseen tai suurempien tuotantojen tuottamiseen. Säätiömalli kasvattaisi HAMin vastuuta tasoittaa taloudellisesti paremmin ja heikommin menestyneiden näyttelyiden vaikutuksia. Säätiöllä olisi nykyistä vahvempi vastuu myös tarvittaessa sopeuttaa taloutensa toiminnassa otettuihin riskeihin. Ylivuotinen talouden suunnittelu edistää toimivaa riskienhallintaa ja vastuullista taloudenpitoa. Markkinointiviestintää ohjattaisiin säätiöstä käsin, mikä vahvistaa sekä HAMin tunnettuutta että tulonmuodostusta.

Kaupunkikonserniin kuuluvan säätiön toimintamalli on vakiintunut ja sen ohjaamiseen on olemassa vahvat käytänteet. Säätiömallissa etuina ovat päätöksentekoprosessien vähäportaisuus ja museon johtamista tukeva hallitustyöskentely. Kaupunki nimittää säätiön hallituksen, jonka tehtävänä on toimia säätiön hyväksi. Hallituksen jäsenten valinnassa on mahdollista ottaa huomioon kansainvälisyyden ja monimuotoisuuden vahvistaminen ja erilainen toimintaa tukeva osaaminen. Hallitus ohjaa operatiivista toimintaa ja tukee taidemuseon johtoa, jolloin päätöksenteko on lähellä säätiön toimintaa. Säätiön toiminnan valvonta ja riskienhallinta ovat hallituksen keskeisiä tehtäviä ja sen jäsenillä on vastuu säätiön taloudesta. Säätiön säännöissä on mahdollisuus myös erillisen neuvottelukunnan perustamiselle.

Säätiömalli mahdollistaisi myös monipuolisen yritysyhteistyön ja kumppanuuksien kehittämisen esimerkiksi yksityisten kokoelmia omistavien säätiöiden kanssa, mikä lisäisi monipuolista kuvataiteen tarjontaa Helsingissä. Yhteistyökumppaneille olisi mahdollista myydä taidemuseon palveluja ja tiloja.

Helsingissä ja muualla pääkaupunkiseudulla toimivista taidemuseoista iso osa on säätiömallisia, suurimpina Kansallisgalleria, johon kuuluvat Ateneum, Kiasma ja Sinebrychoffin taidemuseo sekä Espoossa sijaitseva EMMA. Useimmissa taidemuseoissa osa toiminnasta on yhtiöitetty (esim. museokauppa). Amos Rex on yhtiömuotoinen ja saa rahoituksensa yleishyödylliseltä Konstsamfundet-yhdistykseltä.



Taidemuseo olisi myös säätiönä osa kaupunkikonsernia ja sen vahva Helsinki-identiteetti säilyisi. HAMissa on kansainvälisesti ainutlaatuista ja arvostettua osaamista esim. julkisen taiteen, isojen kansainvälisten näyttelyiden sekä Helsinki Biennaalin sisällöissä ja tuottamisessa. Tiivis yhteistyö muun kaupunkiorganisaation kanssa olisi myös säätiömuotoisen taidemuseon onnistumisen edellytys. HAMilla on kaupunginmuseon kanssa yhteinen kokoelmakeskus, jonka toiminnan on tarkoitus jatkaa entisellään. Yhteistyötä sekä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan että muiden toimialojen kanssa jatketaan mm. Helsinki Biennaalin toteuttamisessa ja julkisen taiteen ja kulttuurihyvinvoinnin hankkeissa. Kaikki nämä on tarkoitus sisällyttää osaksi HAMin uutta organisaatiota ja toimintaa.

Helsingin taidekokoelma

HAMin kokoelma muodostuu kaupungin taidekokoelman taideteoksista ja se on helsinkiläisten yhteinen. Kokoelmiin kuuluvat myös kaupungin tonteilla ja kiinteistöissä olevat julkisen taiteen teokset.

Kokoelman omistus jäisi kaupungille. Kokoelma olisi siten kaupungin omaisuutta, joka olisi talletettuna HAM Helsingin taidemuseosäätiöön, jolla olisi palvelusopimuksen mukaisesti kokoelman täysi hallinta. Kokoelman hallinta käsittää mm. kokoelman kartuttamisen, käytön, esittämisen, lainaamisen, säilyttämisen, ylläpidon sekä taideteosten sijoittamisen kaupungin eri kohteisiin. Kokoelmaan voi lisäksi kuulua siihen talletettuja valtion tai kolmannen osapuolen omistuksessa olevia taideteoksia, arkistoaineistoa ja esineitä. Säätiön sääntöihin on sisällytetty mahdollisuus kerätä säätiön omaa kokoelmaa muilla kuin kaupungin varoilla.

HAM olisi kaupungin kuvataideasiantuntija kokoelman hoidossa, kartuttamisessa ja esittämisessä kuten nytkin ja se huolehtisi kokoelman asianmukaisesta turvallisuudesta. Kaupunki osoittaisi vuosittain taidekokoelmien ja julkisten taiteen kartuttamiseen määrärahat erikseen. Määrärahoja säätiö voisi käyttää asiamiehenä kokoelmien kartuttamiseen.

Kokoelman ylläpidosta ja sen turvaamisesta on tarkoitus sopia tarkemmin säätiön ja kaupungin välisessä palvelusopimuksessa.

Säätiön talous- ja rahoitussuunnitelma

Osana säätiöimisen selvitystä on valmisteltu säätiön talouden ja rahoituksen mallia. Ensimmäisen säätiövuoden 2022 rahoitus on tarkoitus myöntää kaupunginhallituksen käyttövaroista niin, että sillä katettaisiin asiamiehen palkkakustannukset sekä muut valmisteluun liittyvät kustannukset.



Ensimmäisestä toimintavuodesta 2023 lähtien säätiö kuuluu kaupungin laitosavustusten piiriin ja saa siten toiminta-avustusta ja vuokra-avustusta. Laitosavustuksen taso perustuu HAMin nykyisen toiminnan laskennallisiin kustannuksiin, jotka sisältävät kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan hallinnon palveluista HAMille kohdennetun osuuden (mm. henkilöstöpalvelut, markkinointi- ja viestintä, taloushallinto, sihteeripalvelut ja tietohallinto). Toimialan hallinnon tosiasiallista kohdentumista tarkennetaan parhaillaan. Valmistelun aikana varmistuu, miten hallinto- ja tukipalvelut tullaan järjestämään säätiössä ja millaisia mahdollisia vaikutuksia tällä on toimialan hallintoon.

Helsinki Biennaali on osa HAMin toimintaa jatkossakin ja seuraavat kaksi biennaalia vuosille 2023 ja 2025 on kirjattu kaupunkistrategiaan. Nykyinen Helsinki Biennaalin avustustaso, joka vaihtelee yhden ja kahden miljoonan euron välillä ns. toteutus- ja väli vuoden aikana, sisältyisi vuosille tasattuna laitosavustuksen jatkuvaan tasoon.

Säätiön investoinnit eivät sisältyisi laitosavustukseen. Pienemmät investoinnit on tarkoitus hoitaa säätiön omalla rahoituksella, isommat erikseen kaupungin kanssa neuvotellen. Näin toimitaan myös Korkeasaaren säätiön kohdalla. Taidehankintamäärärahat ja julkisen taiteen määrärahat, jotka ovat tällä hetkellä kulttuurin ja vapaa-ajan toimialan määrärahoissa, jäisivät kaupungin investointimäärärahoihin omana kohtanaan. Näillä säätiö kartuttaisi vuosittain kaupungin taidekokoelmaa.

Rahoituslaskelmissa oletetaan, että opetus- ja kulttuuriministeriön myöntämä valtionosuus ja alueellisen vastuumuseotoiminnan tuki pysyvät nykyisellä tasolla. OKM maksaisi valtionosuuden suoraan säätiölle. HAM on käynyt neuvotteluja OKM:n kanssa sen varmistamiseksi, ettei säätiömuoto ole este alueellisen vastuumuseon asemalle. Museolain 5 §:n edellytykset on otettu huomioon säätiön säännöissä.

Ennakkotapauksiin perustuen oletuksena on, että säätiö ei ole arvonlisäverovelvollinen eikä siten voi käyttää vähennyksiä hyväkseen. Suurin osa yrityksistä joilta ostetaan palveluja, aineita, tarvikkeita, tavaroita tai vuokria ovat arvonlisäverovelvollisia. Jos säätiö ei ole arvonlisäverovelvollinen, se ei voi vähentää näiden ostojen arvonlisäveroa toiminnastaan. Jatkovalmistelussa tutkitaan tarkemmin, mitkä osat museon toiminnasta soveltuisivat liiketoiminnaksi ja olisivat näin mahdollista yhtiöittää, jotta arvonlisäverosta aiheutuva kustannus pienenesi. Tällaisia toimintoja ovat esimerkiksi museokauppa, opastukset, tilavuokraus, tapahtumat ja palvelut yksityisille kokoelmille. Osakeyhtiön ja säätiön yhdistelmä on yleinen museoalalla.



Arvonlisäveron ja yhtiöittämisen tarkastelun jälkeen talous- ja rahoitus-suunnitelmaa voidaan täydentää. Säätiön pääomituslaskelmissa on museon noin kahden kuukauden toimintamenot, mikä olisi kaupungille noin kahden miljoonan euron kertakustannus. Säätiöimisen lisäkustannus kaupungille verrattuna nykyiseen koostuisi pääosin arvonlisäverokustannuksista ja poistoista sekä kertaluonteisesta pääomituksesta.

Säätiö organisaatiomuotona mahdollistaa monipuolisemman omarahoitus pohjan kehittämisen. Tavoitteena on vakiinnuttaa omarahoitusosuus noin 30 prosentin tasolle, joka on suomalaisella museoalalla korkea ja noin yhdeksän prosenttiyksikköä HAMin nykyistä tasoa korkeampi.

Kaupungin avustustason pienenemiselle on luotu omarahoituksen kehittämiseen sidottu kannustava malli. Jos säätiö tekee positiivisen taloudellisen tuloksen, kaupungin avustusosuus pienenee 30 prosentin osuudella tuloksesta. Lopulla osuudella hallittaisiin HAMin operatiivista riskiä, katettaisiin kustannustason nousua, kehitettäisiin museon toimintaa ja mahdollisuuksien mukaan kartutettaisiin säätiön pääomaa.

Säätiön etujen täysimääräinen realisoituminen ja tulorahoituksen vakiintuminen veisi arviolta 3–5 vuotta. Kun tulostasoa olisi vakiintunut, tarkasteltaisiin kaupungin avustustasoa ja tulokseen sidottua mekanismia uudelleen. Samalla on otettava huomioon, että kaupungin kasvaessa myös kaupungin omistama taidekokoelma sekä julkisen taiteen kokoelma ja siihen liittyvät kustannukset kasvavat.

Säätiön hankintaoikeudellinen asema

Perustettavan säätiön hankintaoikeudellista asemaa ja sidosyksikköasemaa on tarkasteltu kaupunginkanslian oikeuspalvelujen toimesta.

Säätiö on julkisista hankinnoista annetun lain näkökulmasta hankintayksikkö eli se kuuluu hankintalain soveltamisalan piiriin. Kaupunki nimittää säätiön hallituksen jäsenet ja valvoo säätiön toimintaa. Kaupunki rahoittaa säätiön toimintaa myöntämällä vuosittaisia avustuksia säätiölle. Lisäksi säätiön toiminnan luonne täyttää hankintalain edellytyksen siitä, että säätiö on nimenomaisesti perustettu tyydyttämään sellaisia yleisen edun mukaisia tarpeita, joilla ei ole teollista tai kaupallista luonnetta.

Säätiö on lisäksi kaupungin sidosyksikkö. Sen lisäksi, että kaupunki käyttää määräysvaltaa säätiöön, säätiön tarkoituksena on osana kaupunkikonsernia huolehtia kaupungin taidemuseopalveluista ja taidekokoelmasta. Säätiön toiminta kohdistuu siten Helsingin kaupunkiin. Säätiössä ei ole yksityistä pääomaa. Sidosyksikköasemasta on tehty säätiön sääntöihin sen edellyttämä kirjaus.



Valtiontukiarviointi säätiön siirtymäaikana

Valmistelun aikana on oikeuspalvelujen toimesta arvioitu myös sitä, sisältyykö säätiön perustamiseen valtiontukea.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 (1) artiklan mukaan jäsenvaltion myöntämä tai valtion varoista muodossa tai toisessa myönnetty tuki, joka vääristää tai uhkaa vääristää kilpailua suosimalla jotakin yritystä tai tuotannonalaa, ei sovellu sisämarkkinoille siltä osin kuin se vaikuttaa jäsenvaltioiden väliseen kauppaan.

Euroopan komission tiedonannon mukaan valtiontukisääntöjä sovelletaan ainoastaan silloin, kun tuensaajana on yritys. Yrityksellä tarkoitetaan taloudellista toimintaa harjoittavaa yksikköä riippumatta sen oikeudellisesta muodosta tai rahoitustavasta. Taloudellista toimintaa on kaikki toiminta, jossa tavaroita tai palveluita tarjotaan markkinoilla (komission tiedonanto valtiontuen käsitteestä, jäljempänä käsitetiedonanto, 2016/C 262/01, kohdat 6-12).

Valtiontukiarvioinnissa on selvitettävä, onko perustettava säätiö valtiontukisääntelyn mukainen yritys eli harjoittaako se taloudellista toimintaa. Perustettavan säätiön tarkoituksena on vuoden 2022 aikana tehdä selvitystyötä siitä, miten HAMin toiminta ja henkilöstö vastuineen ja velvollisuuksineen siirtyy vuoden 2023 alusta lukien säätiöön. Siirtymäkauden aikana säätiötä ei voida katsoa valtiontukisääntelyn mukaiseksi yritykseksi, koska säätiön toiminta ei ole luonteeltaan taloudellista. Perustettavan säätiön toiminnan taloudellista luonnetta voi olla tarkoituksenmukaista arvioida erikseen siirtymäkauden päättyttyä.

Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 107 (3) artiklan d) -kohdan mukaan sisämarkkinoille soveltuvana tukena voidaan pitää tukea kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen, jos tuki ei muuta kaupankäynnin ja kilpailun edellytyksiä unionissa yhteisen edun kanssa. Perustettavan säätiön tarkoituksena on siirtymäkauden jälkeen osana kaupunkikonsernia huolehtia kaupungin taidemuseopalveluista ja taidekokoelmasta.

Lisäksi komission käsitetiedonannon mukaan tiettyjen kulttuuriin ja kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvien toimintojen erityisluonteen vuoksi ne voidaan järjestää toisin kuin kaupalliselta pohjalta, eivätkä ne siksi ole luonteeltaan kaupallisia. Komissio katsoo, että kulttuuriin liittyvän yleisölle ilmaisen toiminnan julkisella rahoituksella on pelkästään sosiaalinen ja kulttuurillinen tarkoitus, joka ei ole luonteeltaan taloudellinen. Se, että yleisölle avoimen toiminnan osallistujien on maksettava maksu, joka kattaa vain osan todellisista kustannuksista, ei muuta toiminnan ei-taloudellista luonnetta, koska maksua ei voida katsoa todelliseksi korvaukseksi tarjotusta palvelusta (käsitetiedonanto, kohta 34). Li-



säksi komissio katsoo, että monet kulttuuriin tai kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvät toiminnot eivät ole korvattavissa, minkä vuoksi todellisia markkinoita ei ole. Komission mukaan myös nämä toiminnot on katsottava luonteeltaan muiksi kuin taloudellisiksi (käsitetiedonanto, kohta 36).

Perustettavan säätiön harjoittama toiminta ei ole ainakaan siirtymäkauden aikana luonteeltaan taloudellista toimintaa, vaan kyse on kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvistä erityisluonteisista toiminnoista, jotka järjestetään muutoin kuin kaupalliselta pohjalta. Perustettavan säätiön siirtymäkauden toiminnoissa on lisäksi kyse sellaisista kulttuurin ja kulttuuriperinnön edistämiseen liittyvistä toiminnoista, joille ei ole todellisia markkinoita. Edellä kuvattujen perustelujen mukaisesti säätiön perustamisvaiheen rahoitukseen ei sisälly SEUT 107 (1) artiklan mukaista valtiontukea.

Kaupungin omistajaohjaus ja säätiön hallitus

Kaupunki ohjaa säätiön toimintaa kuntalain, säätiölain ja kaupungin konserniohjeen mukaisesti. Omistajaohjaus toteutuu säätiön perustamisessa, säännöissä ja perustamiskirjassa. Konserniohjeen mukaisesti taloudellisesti merkittävissä ja periaatteellisesti laajakantoisissa asioissa säätiön on haettava etukäteen kaupungin kanta. Ennakkokantaa vaativat asiat on määritelty konserniohjeessa eikä säätiö voi päättää niistä itse. Tällä varmistetaan omistajaohjauksen ja kaupunkikonsernin kokonaisedun toteutuminen.

Säätiön toimintaa ohjaavat kaupunkistrategian tavoitteet, konserniohje, säätiölle erikseen hyväksyttävä omistajastrategia, kaupungin hyvä hallinto- ja johtamistapa sekä säätiön hallituksen jäsenten nimeäminen. Hallintosäännön 8 luvun 3 §:n 1 kohdan mukaan hallituksen jäsenten nimeäminen kuuluu kaupunginhallituksen konsernijaoston toimivaltaan.

Kaupunki varmistaa tytäryhteisöjen hallitusten monipuolisen osaamisen, kokemuksen, riippumattomuuden ja vastuullisuuden. Konserniohjeen mukaan hallituksen kokoonpanon tulee toiminnan laatu, laajuus ja kehitysvaihe huomioon ottaen heijastaa eri taustoja, näkökulmia sekä erityisosaamisalueita siten, että hallituksella on riittävä talouden ja liiketoiminnan asiantuntemus sekä kyky toimitusjohtajan ohjaamiseen ja tukemiseen yhteisön kehittämiseksi ja asetettujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Tytäryhteisöjen hallituksiin nimetään naisia ja miehiä tasapuolisesti. Hallituksiin voidaan nimetä kaupunkikonsernin ulkopuolisia henkilöitä silloin, kun se on kokonaisedun kannalta tarkoituksenmukaista.

HAM Helsingin taidemuseosäätiön hallituksen jäsenmääräksi esitetään vähintään viittä ja enintään seitsemää jäsentä. Hallituksen toimikausi on kaksi vuotta. Säätiölle myöhemmin hyväksyttävässä omistajastrate-



13.12.2021

Asia/34

giassa määritellään hallituksen jäseniltä kokonaisuutena edellytettävät osaamisvaatimukset.

Säätiön säännöt sekä talous- ja toimintasuunnitelmat esityksen liitteinä

Esityksen liitteenä 1 on luonnos säätiön säännöistä ja liitteenä 2 säätiön perustamiskirja. Patentti- ja rekisterihallitus on antanut niille ennakkohyväksynnän.

Liitteenä 3 on arviolaskelma talous- ja rahoitussuunnitelmasta vuodelle 2022 sekä säätiön kolmelle ensimmäiselle toimintavuodelle. Taloussuunnitelmat tarkentuvat sen jälkeen, kun tarkastelu säätiön ja mahdollisen osakeyhtiön suhteesta on tehty ja verottajalta on saatu ennakkokanta arvonnisäveroien vähennysoikeuteen. Lisäksi liitteenä 4 on taidemuseon toimintasuunnitelma, joka kattaa vuodet 2022 ja 2023–2025 sekä liitteenä 5 säätiön toimintasuunnitelma käynnistämisen vuosista.

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Maria Nyfors, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 21731
maria.nyfors(a)hel.fi

Liitteet

- 1 HAM Helsingin taidemuseosäätiön säännöt
- 2 Säätiön perustamiskirja (HAM)
- 3 Talous- ja rahoitussuunnitelma 2022-2025
- 4 HAM Helsingin taidemuseon toimintasuunnitelma 2022-2025
- 5 HAM Helsingin taidemuseosäätiön toimintasuunnitelma 2022-2025

Muutoksenhaku

Oikaisuvaatimusohje, kaupunginhallitus

Tiedoksi

Kulttuurin ja vapaa-ajan toimiala
Kaupunginkanslian konserniohjaus

Päätöshistoria

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta 30.11.2021 § 196

HEL 2021-012568 T 00 00 00

Esitys

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566



Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta esitti kaupunginhallitukselle HAM Helsingin taidemuseosäätiön perustamista, siten että:

- Kaupunginhallitus hyväksyy HAM Helsingin taidemuseosäätiö sr:n perustamisen liitteinä 1–2 olevien perustamisasiakirjojen mukaisesti ja oikeuttaa kansliapäällikkö Sami Sarvilinnan allekirjoittamaan säätiön perustamiskirjan kaupungin puolesta.
- Kaupunki osoittaa 150 000 euron suuruisen määrärahan säätiön peruspääoman maksamista varten.
- Säätiöittämisen jatkovalmistelussa pitää erityisesti kuulla henkilöstöä ja huolehtia henkilöstön asemasta.

Käsittely

30.11.2021 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asian aikana kuultavina olivat taidemuseon johtaja Maija Tanninen ja kokoelmapäällikkö Elina Leskelä. Asiantuntijat poistuivat kuulemisensa jälkeen kokouksesta

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo: Lisätään päätösesitykseen:

Säätiöittämisen jatkovalmistelussa pitää erityisesti kuulla henkilöstöä ja huolehtia henkilöstön asemasta.

Kannattaja: Paavo Arhinmäki

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta hyväksyi Veronika Honkasalon vastaehdotuksen yksimielisesti.

16.11.2021 Pöydälle

Esittelijä

kulttuurijohtaja
Mari Männistö

Lisätiedot

Mari Männistö, kulttuurijohtaja, puhelin: 310 26157
mari.mannisto(a)hel.fi
Maija Tanninen, taidemuseon johtaja, puhelin: 310 87008
maiya.tanninen(a)hel.fi
Elina Leskelä, kokoelmapäällikkö, puhelin: 09 310 87043
elina.leskela(a)hel.fi